

Onderwerp Omgevingsprogramma Vergunningen, Toezicht & Handhaving (VTH)

Datum 07 november 2024

Raadsvoorstel

2024-243

STREKT TER VERVANGING

Afdeling TVL
E-mailadres f.vanwalbeek@nieuwegein.nl
opsteller
Portefeuillehouder 1. Marijke van Beukering-Huijbregts
2. Marieke Schouten

Onderwerp

Omgevingsprogramma Vergunningen, Toezicht & Handhaving

Gevraagd besluit

1. De Beleidsnota Omgevingsrecht 2015-2018 in te trekken.
2. De Nota Netheid van de Stad 2007 in te trekken.
3. De volgende beleidskaders uit het Omgevingsprogramma Vergunningen, Toezicht en Handhaving vast te stellen:
 - a. We staan voor een schone, veilige en nette leefomgeving, waarbij afval en parkeren hoge prioriteit hebben.
 - b. Onze lokale regels zijn duidelijk en uitvoerbaar.
 - c. Onze grondhouding is coöperatief.
 - d. Vergunningen zijn begrijpelijk geformuleerd en beoordeeld op handhaafbaarheid.
 - e. We werken met een risicomodel om te bepalen welke activiteiten en thema's een hogere prioriteit krijgen in het toezicht.
 - f. Naleving wordt bevorderd door inzet van een doordachte mix van preventieve en repressieve instrumenten.
 - g. We benutten beschikbare data om onze capaciteit gericht in te zetten.
 - h. We stemmen regels en vereisten af met andere overheden en ketenpartners en handelen richting initiatiefnemers en belanghebbenden vanuit de gedachte van één overheid.

Inleiding

Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn instrumenten om de speerpunten uit de Omgevingsvisie te waarborgen. We vinden het belangrijk om gezondheid, veiligheid, duurzaamheid, cultuurhistorische waarden, natuurwaarden en leefbaarheid te beschermen. In Nieuwegein zorgen we voor veilige bouwwerken, verkeersveiligheid, een zelfredzame samenleving,

beschermen van kwetsbare groepen, voorkomen en vermindering van criminaliteit en voorbereid zijn op rampen. Samen met onze partners – onder meer Veiligheidsregio Utrecht (VRU), Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht en politie – zorgt de gemeente voor een veilig, schoon en leefbaar Nieuwegein.

En een veilige leefomgeving is een basisvoorwaarde voor prettig wonen, werken, recreëren en reizen. De VTH-instrumenten dragen bij aan een veilige, schone, gezonde en duurzame leefomgeving. De leefomgeving bestaat uit veel facetten en in onze stad vinden veel en uiteenlopende activiteiten plaats in de leefomgeving. Bij de uitvoering van deze instrumenten moeten we keuzes maken. Aan de hand van keuzes stellen we onze uitgangspunten en prioriteiten op binnen de huidige capaciteit en middelen. Hiervoor stellen we jaarlijks een uitvoeringsprogramma op.

Het huidige beleid voor de VTH-taken is onder meer vastgelegd in de Beleidsnota Omgevingsrecht 2015-2018 ([2015-140](#)) en Netheid van de Stad (2008-245). De Beleidsnota Omgevingsrecht is niet geactualiseerd in afwachting van de komst van de Omgevingswet. Met dit Omgevingsprogramma Vergunningen, Toezicht & Handhaving worden beide nota's vervangen.

In het Omgevingsprogramma Vergunningen, Toezicht & Handhaving zijn onder meer als belangrijkste uitgangspunten opgenomen:

- We staan voor een schone, veilige en nette leefomgeving, waarbij afval en parkeren hoge prioriteit hebben.
- Onze lokale regels zijn duidelijk en uitvoerbaar.
- Onze grondhouding is coöperatief.
- Initiatiefnemers zijn verantwoordelijk voor het indienen van complete aanvragen en meldingen op basis van landelijke en lokale indieningsvereisten.
- Op basis van een conceptverzoek kan een initiatiefnemer met de gemeente in gesprek over de kansrijkheid van het initiatief en de verdere procedure. Onze grondhouding is om mee te denken, aan te geven welke voorwaarden gelden om kwaliteit van de leefomgeving te borgen en om (eventueel tegenstrijdige) belangen af te wegen.
- We houden ons bij de taakuitvoering aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur: zorgvuldigheid, rechtszekerheid en gelijkheid.
- Vergunningen zijn afgestemd op wet- en regelgeving (landelijk, provinciaal) en op lokaal en provinciaal beleid, zijn begrijpelijk geformuleerd en beoordeeld op handhaafbaarheid.
- Er worden onderbouwde keuzes gemaakt, zodat de capaciteit zo effectief en efficiënt mogelijk wordt ingezet. Dit wordt gedaan door risico's te inventariseren en te wegen. Het uitgangspunt is dat de grootste risico's de hoogste prioriteit krijgen.
- Naleving wordt bevorderd door de inzet van een doordachte mix van preventieve (zoals communicatie, vooroverleg, vergunning, toezicht) en repressieve instrumenten (handhaving). Preventieve instrumenten hebben de voorkeur boven repressieve instrumenten. Bij het

constateren van overtredingen volgen we de werkwijze uit de landelijke handhavingsstrategie omgevingsrecht.

- We benutten beschikbare data om onze capaciteit gericht in te zetten.
- We stemmen regels en vereisten af met andere overheden en ketenpartners en handelen richting initiatiefnemers en belanghebbenden vanuit de gedachte van één overheid.
- Voor de uitvoering van de Omgevingswet-taken vormt het huidige budget voor vergunningverlening, toezicht en handhaving en de formatieomvang voor het college het vertrekpunt.

Deze uitgangspunten zijn afkomstig uit de eerdere beleidsnota en worden in het omgevingsprogramma herbevestigd.

Nieuwegein voert momenteel de niet-basis taken op het gebied van milieu zelf uit door een eigen milieuteam. Daarbij vinden we het belangrijk dat we zoveel mogelijk aanhaken bij de Uitvoerings- & Handhavingsstrategie regio Utrecht zodat we als overheden als één overheid optreden richting bedrijven. We verwijzen in het Omgevingsprogramma VTH op het gebied van VTH-taken milieu dan ook naar de regionale risicoanalyse die door de regio is opgesteld.

In het ontwerp Omgevingsprogramma Vergunningen, Toezicht & Handhaving (bijlage 1) zijn diverse uitgangspunten en prioriteiten opgenomen.

Wat eraan vooraf ging

- Tijdens de Avond voor de Stad is de raad op 18 januari 2024 meegenomen in de [uitwerking van het omgevingsprogramma](#).
- Begin 2024 is er een vragenlijst verspreid onder een geselecteerde groep bewoners. Ook kon men reageren via het Kontakt. We vroegen naar de ervaringen en wat men belangrijk vindt op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De resultaten kunt u op de [projectsite ikbennieuwegein](#) lezen.
- Op 4 juli heeft het college het ontwerp Omgevingsprogramma Vergunningen, Toezicht & Handhaving vrijgegeven voor inspraak.

Gewenst effect

Het Omgevingsprogramma Vergunningen, Toezicht & Handhaving draagt bij aan een veilige, schone, gezonde en duurzame leefomgeving.

Argumenten

1.1 Met dit Omgevingsprogramma Vergunningen, Toezicht & Handhaving wordt de Beleidsnota Omgevingsrecht vervangen.

Het huidige beleid voor de uitvoering van VTH-taken dateert uit 2015 (Beleidsnota Omgevingsrecht 2015-2018) en moet geactualiseerd worden aan de huidige wetgeving. Dit beleidskader is niet verouderd, maar moet vierjaarlijks geactualiseerd van de Interbestuurlijk Toezichthouder (Provincie

Utrecht). De nota is destijds door de raad vastgesteld (2015-140). De Beleidsnota Omgevingsrecht moet door de raad worden ingetrokken.

2.1 Met dit Omgevingsprogramma Vergunningen, Toezicht & Handhaving wordt de Nota Netheid van de Stad vervangen.

De Nota Netheid van de Stad is overgenomen in het Omgevingsprogramma en kan door de raad worden ingetrokken. De nota is destijds door de raad vastgesteld (2008-245) en moet door de raad worden ingetrokken.

3.1 Op grond van de Omgevingswet is het college verantwoordelijk voor vergunningverlening, toezicht en handhaving, maar legt de kaders voor aan de raad ter vaststelling.

Voor vergunningverlening, toezicht en handhaving bestaat een verplichting tot het vaststellen van beleid met een risicoanalyse en prioriteitstelling zoals is vastgelegd in de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit. Het beleid wordt vastgesteld door het college en ter kennisname aangeboden aan de gemeenteraad. De VTH-cyclus gaat over het Omgevingsprogramma (omgevingsanalyse, prioriteiten, doelen), een uitvoeringsprogramma met de planning van in te zetten VTH-instrumenten en capaciteit, de uitvoering en tenslotte monitoring van de uitvoering (verslaglegging en evalueren). De provincie Utrecht heeft hierbij een toezichthoudende rol (interbestuurlijk toezicht).

Het college legt de bestaande kaderstellende uitgangspunten uit het omgevingsprogramma aan de raad voor ter besluitvorming. Dit is ook in de raadsinformatiebrief van 4 juli gemeld (2024-189).

3.2 De inhoud van het omgevingsprogramma is met interne en externe partners afgestemd

De interne organisatie (vergunningverleners, beleidsadviseurs en toezichthouders) heeft integraal gekeken naar de opgaven en activiteiten in de stad en daarop is geprioriteerd. Belanghebbenden zijn in de voorfase in de gelegenheid gesteld via een enquête om aan te geven wat ze belangrijk vinden ten aanzien van vergunningsverlening, toezicht en handhaving in Nieuwegein. Deze inbreng is als basis genomen voor het ontwerp omgevingsprogramma. Het ontwerp omgevingsprogramma heeft in juli/augustus 2024 voor een periode van 6 weken ter inzage gelegen.

3.3 Het Omgevingsprogramma Vergunningen, Toezicht & Handhaving vormt een integraal afwegingskader.

Het programma heeft aandacht voor gezondheid, duurzaamheid, veiligheid en leefbaarheid. Voor de uitvoering van de Omgevingswettaken vormt de huidige capaciteit voor vergunningverlening, toezicht en handhaving voor het college het vertrekpunt. Er worden onderbouwde keuzes gemaakt, zodat de capaciteit zo effectief en efficiënt mogelijk wordt ingezet. Dit wordt gedaan door risico's

te inventariseren en te wegen. Het uitgangspunt is dat de grootste risico's de hoogste prioriteit krijgen. Jaarlijks wordt de inzet via uitvoeringsprogramma's inzichtelijk gemaakt, maar blijft het mogelijk om in te kunnen spelen op incidenten. Op dat moment is herprioritering in de uitvoering nodig. In Nieuwegein staan onderwerpen als afval(dump), bedrijfsmatige activiteiten van bedrijven zonder melding, overlast door drugsgebruik en toezicht op bestaande gebouwen hoog op de prioriteringslijst.

3.4 Via het jaarlijkse uitvoeringsprogramma wordt de inzet van capaciteit inzichtelijk gemaakt.

Op grond van de wet moet jaarlijks een uitvoeringsprogramma worden opgesteld voor vergunningen, toezicht en handhaving op het gebied van onder meer bouw-, milieu- en stadstoezicht. Bij de uitvoering van deze instrumenten moeten we keuzes maken. Aan de hand van keuzes stellen we onze uitgangspunten en prioriteiten op binnen de huidige capaciteit en middelen. In het uitvoeringsprogramma is ruimte voor het inspelen op incidenten. Dit vergt een herprioritering in de uitvoering. Het opstellen van het jaarlijkse uitvoeringsprogramma is een collegebevoegdheid en de raad wordt hiervan per brief op de hoogte gebracht.

Kanttekeningen

1.1 Het huidige beleidskader moet geactualiseerd worden.

De beleidsnota Omgevingsrecht 2015-2018 (verlengd tot ingang van de Omgevingswet) moet van de toezichthouder geactualiseerd te worden. In 2023 werd Nieuwegein door de toezichthouder beoordeeld als 'voldoet deels' voor de taakuitvoering omgevingsrecht. De beoordeling wijzigt in 'voldoet' als het beleid geactualiseerd wordt. Met het Omgevingsprogramma Vergunningen, Toezicht & Handhaving voldoen we weer.

3.1 Het omgevingsprogramma houdt onvoldoende rekening met verandering in taken.

Dit omgevingsprogramma wordt vastgesteld voor een bepaalde periode. De mogelijkheid bestaat dat onvoldoende rekening gehouden kan worden met grote incidenten, toename van klachten en landelijke signalen over veiligheid vanuit het ministerie. In de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's maken we een afweging van de inzet binnen de beschikbare capaciteit en middelen waarbij de gemeente in staat is om flexibeler mee te bewegen bij kleine incidenten en/of nieuwe ontwikkelingen.

Financiële aspecten

Dit programma wordt vormgegeven binnen de huidige begroting en bezetting. De kosten gemoeid met de taken uit de Omgevingswet (voorheen: taken Wabo) bestaan voornamelijk uit personele kosten, de gemeentelijke bijdrage in de RUD Utrecht, VRU en budgetten voor overige kosten zoals licenties voor het backofficesysteem RX.Mission, mobiel handhaven, benodigde apparatuur (bv. geluidmeter) en opleiding. Een deel van de Omgevingswet (voorheen: Wabo) werkzaamheden mag worden gedekt door leges.

Voor de uitvoering van de Omgevingswet-taken vormt het huidig budget voor vergunningverlening, toezicht en handhaving en de formatieomvang het vertrekpunt.

Communicatie aspecten

In januari en februari 2024 is een enquête uitgezet in de stad waarbij een groep van mensen is aangeschreven. Een oproep voor deelname is op de gemeentesite, social media, de projectsite ([Vergunningen, toezicht en handhaving | Meedenken in Nieuwegein \(ikbennieuwegein.nl\)](#)) en het Kontakt geplaatst. Zo'n 1350 mensen hebben hierop gereageerd. Tijdens de avond van de raad op 18 januari is de raad bijgepraat over de voortgang van de uitvoering van de VTH-taken.

Het ontwerp omgevingsprogramma heeft in juli/augustus 2024 voor een periode van 6 weken ter inzage gelegen. Er zijn 2 zienswijzen ingediend, die hebben geleid tot enkele kleine aanpassingen. De partijen die een zienswijze hebben ingediend zijn op de hoogte gebracht van de Nota van inspraak en beantwoording.

Na vaststelling wordt het Omgevingsprogramma Vergunningen, Toezicht & Handhaving formeel bekend gemaakt via www.overheid.nl. Verder wordt een persbericht opgesteld om de stad te informeren over het nieuwe beleid.

Uitvoering

De prioriteiten en taken weergegeven in het omgevingsprogramma worden jaarlijks uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma voor vergunning, toezicht en handhaving. Ons uitvoeringsprogramma bevat onder meer de geplande inzet van VTH-instrumenten. Op basis van de activiteiten met hoge en gemiddelde prioriteit wordt de inzet bepaald van de teams. Dit wil echter niet zeggen dat er geen aandacht is voor de activiteiten die een lage prioriteit hebben. In het Omgevingswet MT bespreken we de prioriteiten en de inzet van het komende jaar. Ook bekijken we of de planning gehaald is. Hierbij is de input van de teams van belang om het beleid samen te brengen met de uitvoering.

Bijlagen

1. Omgevingsprogramma Vergunningen, Toezicht & Handhaving
2. Nota van inspraakreacties en beantwoording
3. Raadsbesluit

burgemeester en wethouders,

Ellie Liebregts
secretaris

Marijke van Beukering-Huijbregts
burgemeester